

Harry Struve, groot in een klein dorp

Rondom het Remonstrantse kerkje aan de Burgemeester Colijnstraat gaapt al enige tijd een enorme bouwput. Tot enkele jaren geleden domineerde links van de kerk het Rabobankgebouw. Nog veel langer geleden stond op deze plek een fraaie woning, die bij oudere Boskopers nog steeds bekend is als 'de villa van Struve'. Ooit woonde hier Harry Struve met zijn gezin. Struve was boomkweker en méér dan dat. Schets van een veelzijdige en creatieve persoonlijkheid.

Door Gé Vaartjes

De Struves kwamen oorspronkelijk uit het Duitse Sleswijk-Holstein, van waaruit Harry's vader in 1843 naar Nederland trok. Hij vestigde zich in Amsterdam. Struve senior was een intelligente *selfmade man*, die zich met avondstudies opwerkte tot ingenieur bij Rijkswaterstaat. Later werd hij directeur-generaal van de arbeidsinspectie, een baan die diverse verhuizingen met zich meebracht. Zoon Harry – oorspronkelijke en volledige naam: Heinrich Wilhelm Emil – werd in 1883 geboren in Amsterdam, maar groeide op in Haarlem. Struve senior was een dominante man, die wilde dat zijn vier zonen in zijn voetsporen zouden treden en net als hij ingenieur zouden worden. Zoon Emil – dat was de roepnaam van Harry Struve binnen de familie – voelde hier echter niets voor; hij was zakelijk ingesteld en wilde 'iets met planten doen', handelen. Hij zette zijn plannen door en begon aan een opleiding tot tuinarchitect aan de Landbouwhogeschool in Wageningen. Omdat hij geen zin had in het bijna onvermijdelijke leraarschap, dat na Wageningen zou volgen, staakte hij zijn studie. Een sollicitatie voerde hem in 1902 van Wageningen rechtstreeks naar Boskoop, waar hij reiziger – verkoper van boomkwekerijproducten in het buitenland – werd bij de firma Ottolander & Hooftman, gevestigd aan de Achterkade, nu Burgemeester Colijnstraat. Harry Struve woonde in zijn eerste Boskoopse tijd in bij de familie J. van Nes, Reijerskoop 115. Later kocht hij de in 1902 gebouwde villa die op de kop van de kwekerij van Ottolander &

De kwekerij Ottolander & Hooftman en het burgemeestershuis – de latere villa van Struve, gefotografeerd vanaf de gemeentetoren, rond 1915

Hooftman stond, Achterkade nummer 2 (nu Burgemeester Colijnstraat 22). Dit huis had enige tijd als burgemeesterswoning gediend: in 1911 voor P.H.G. Montenberg, die nauwelijks een jaar burgervader was, en daarna voor J. Grootenhuis. Struve gaf een naam aan zijn huis: 'Rastede', naar de geboorteplaats van zijn grootvader. Een inwonende huishoudster, 'vrouw Loef', kookte voor hem, deed de was en hield het huis schoon. Zijn eerste jaren in Boskoop waren vol afwisseling. Harry maakte veel vrienden – onder wie huisarts dokter Kater – en ging vaak op reis.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog maakte hij met enkele Boskopers een reis naar de Verenigde Staten. Het waren Amerika en de tijdgeest die hem tot verandering van zijn voornaam brachten. Het Duitse 'Heinrich' had door de oorlog een negatieve klank gekregen en de Amerikanen bleken deze naam niet te kunnen uitspreken. 'Herrie', maakten ze ervan, wat Struve inspireerde tot een 'nieuwe' zakenvoornaam: Harry. Toen hij in 1916 terugkeerde naar Europa, was dat een hachelijke onderneming. Struve arriveerde echter veilig met de 'Mauretania' in Nederland. Eenmaal terug, moest hij een teleurstelling incasseren: vóór zijn vertrek naar de Verenigde Staten had hij zich verloofd met een meisje Pannevis uit Alphen aan den Rijn en nu, na zijn terugkomst, maakte zij deze verloving uit. Blijkbaar vond zij dat hij te lang was weggeweest.

Niet lang daarna veranderde het leven van Harry Struve fundamenteel toen hij op het

Scheveningse strand de tien jaar jongere Annie Waldorp ontmoette, met wie hij in 1919 trouwde. Annie Waldorp verruilde haar baan als telefoniste in Den Haag voor twee nieuwe 'functies': echtgenote en huisvrouw.

Vanaf het begin was Annie Struve-Waldorp ongelukkig in Boskoop. Dat betrof niet haar huwelijk, maar wel het isolement waarin zij was terechtgekomen. Het was na Den Haag heel moeilijk wennen in het kleine Boskoop, in een groot huis waar zij zich verloren voelde. 'Rastede' was, zoals in die tijd bij zoveel huizen in Boskoop het geval was, helemaal omringd door water, waardoor zij zich letterlijk en figuurlijk op een eiland voelde. Bovendien was haar man veel op reis voor zijn firma, wat haar een nog heviger gevoel van eenzaamheid gaf. Het geliefde Den Haag leek aan de andere kant van de wereld en was op een omslachtige manier bereikbaar: eerst met de boot naar Gouda, dan met de trein naar de residentie. Annie Struve-Waldorp had er echter alles voor over om haar moeder – haar vader was inmiddels overleden – in Den Haag te bezoeken. Toen er eenmaal kinderen kwamen, verzoende zij zich langzaam met haar lot. Een echt fleurige vriendenkring zou zij in Boskoop nooit krijgen; haar oudere man bracht vooral vrienden van zijn leeftijd in huis, met eveneens oudere echtgenotes. Deze werden als vanzelfsprekend 'vriendinnen' van Annie, maar het grote verschil in leeftijd, dat in die tijd veel meer speelde dan

Links: de familie Struve poseert ter gelegenheid van hun kopen huwelijk in 1931 in de tuin van hun villa aan de Achterkade. Op de achtergrond de Koningin Wilhelminaschool. V.l.n.r.: Annie Struve-Waldorp, de kinderen Betsy, Emil, Mea en Ineke, en Harry Struve. Daaronder: het bestuur van de Boskoopse Reddingsbrigade, 1934-1935. Staand, v.l.n.r.: Jacs. Spruit, Jac van Wijk, C.J. van Vliet en W. Hardijzer. Zittend, v.l.n.r.: dr. Kater, W. Kruiswijk, H. Struve, Zuster Heijzelendoorn en mevrouw Grootendorst.

hij verwierf het eilandje met volledige bebouwing pal naast de brede sloot bij de Koningin Wilhelminaschool, thans de hoek Burgemeester Colijnstraat-Torenpad. Zo werd hij de eigenaar van de fraaie tweewonder-één-kap-woningen en de daarachter gelegen drie kleine arbeiderswoningen. Al deze huizen staan er nog steeds.

In 1932 veranderde het aanzien van Struves woning doordat hij de zijtuin rechts naast zijn huis verkocht aan de Remonstrantse gemeente, die kerkte in een gebouw aan de Voorkade. Het kerkgenootschap was als gevolg van de Gouweverbreding gedwongen een nieuw gebouw neer te zetten: het karakteristieke kerkje dat nu nog op het Gouweplein staat. Een jaar later verkocht Struve ook een deel van de grond links van zijn huis, nu aan de Coöperatieve Boerenleenbank, die daar een bank bouwde. Dit gebouw werd op 1 augustus 1934 geopend.

Harry Struve bleef zelf de reizen voor zijn rekening nemen. Zijn voornaamste handel was gericht op Duitsland, Noorwegen, Zweden en de Verenigde Staten. Hij sprak behalve Nederlands en Engels vloeiend Noors en nog vier andere talen. Amerika viel als afzetgebied weg, omdat uit Europa geëxporteerde plantenkluiten schadelijke insecten bleken te bevatten. Struve was een energieke persoonlijkheid, die niet alleen als handelaar maar vooral ook als tuinarchitect van grote projecten een naam opbouwde. Buiten zijn broodwinning zat hij verder niet stil. Zo was hij onder meer lid van de Pomologische Vereniging, de voorloper van de Koninklijke vereniging voor Boskoopse culturen, bestuurslid van de in 1931 opgerichte Boskoopse Tennis Vereniging en voorzitter van het schoolbestuur van de Mulo aan de Zijde.

Eén van zijn passies was het reddend zwemmen. In augustus 1924 richtte hij tijdens een vergadering van de Badhuiscommissie, waarvan hij voorzitter was, in Hotel Klaassen de Boskoopse Reddingsbrigade op. Aan een instelling als deze was sterke behoefte in het waterrijke Boskoop. De brigade zou bemand worden met vrijwilligers, die daartoe een cursus dienden te volgen. Huisarts Kater gaf een aanvullende cursus EHBO. Verspreid door Boskoop werden reddingshaken geplaatst. Het eerste bestuur van de Boskoopse Reddingsbrigade bestond naast voorzitter Harry Struve uit Jacs. Spruyt, A. Kromhout, J. van Wijk en de

tegenwoordig, bracht een onoverbrugbare afstand met zich mee. Later zou mevrouw Meta Verkerk, de echtgenote van burgemeester Verkerk, een goede vriendin van haar worden.

Het echtpaar Struve kreeg drie dochters en een zoon: Betsy, Emil, Ineke en Mea. Zij zijn allen nog in leven. Harry Struve was een vrolijke, optimistische man en een warme vader voor zijn kinderen, die hem door zijn reizen helaas vaak moesten missen. Hij hield ervan hen te verrassen. Als hij thuiskwam van een reis lagen er op het buffet in de eetkamer wel twintig verschillende repen chocolade. Van de Sinterklaas- en Kerstfeesten wist hij altijd iets bijzonders te maken. De Struves waren een gelukkig gezin; de kinderen hadden een fijne jeugd, maar vonden wel dat ze in een dorp woonden waar niet veel te beleven viel. Ondanks allerlei betrokkenheid binnen Boskoop bleven de Struves

zich toch altijd vreemde eenden in de bijt voelen – ‘import’, dat benepen woord waarmee sommige ‘autochtone’ Boskoopse nieuwkomers zelfs na tientallen jaren nog menen te mogen betitelen.

Energiek

Zakelijk gezien ging het de Struves goed. Harry kocht zich rond 1920 met hulp van zijn vader in in de firma Ottolander & Hooftman. Het bedrijf groeide: in de tuin werkten ongeveer tien knechten, onder wie Paul Slingerland en Han Hagen, bomenzoeker. Cor van Wilgen was boekhouder en Aafje Boer en Annie Abbema waren achtereenvolgens secretaresse. Het kantoor van de firma bevond zich in het woonhuis, aan de linkerzijde, en bestond uit twee kleine kamers. Een aparte ingang met een bordje ‘bureau’ erop leidde er naar toe. Dat de zaak floreerde, blijkt ook uit een mooie aankoop die Struve kon doen:

dames Beth en Van Heijzelendoorn. Later werd Struve ook nog voorzitter/hoofdbestuurslid van het district Zuid-Holland van de Nederlandsche Bond tot redding van drenkelingen. Ook was hij initiatiefnemer en oprichter van het 'Internationale Verband für Rettungsschwimmen an Küste und Innengewässern'. Op 25 juli 1939 hield hij in Sankt Moritz lezingen over reddend zwemmen en werd hij met algemene stemmen gekozen tot voorzitter van deze nieuwe internationale vereniging. Het was voor Boskoop, dat zo standplaats werd, een eervolle ontwikkeling. Struves bijzondere aandacht ging uit naar het redden van mensen uit te water geraakte auto's. Op 1 september 1934 leidde hij bij de Amsterdamse Hembrug proeven op dit vlak. Er werden auto's te water gelaten, waaruit de inzittenden met behulp van instructies zich redden. De directie van de Fordfabrieken was er bij aanwezig en Ford-medewerkers takelden de auto's weer uit het water. Honderden toeschouwers, onder wie burgemeester en wethouders van Amsterdam, bekeken de activiteiten. Op initiatief van Harry Struve ging Ford er toe over een uitneembaar achterraampje in auto's te plaatsen. Dit was gunstig, want meestal bleef het achterraam vrij wanneer een auto in het water terecht kwam. In het *Boskoopse Nieuws- & Advertentieblad* van 22 december 1934 publiceerde Struve een lijst met maar liefst 19 'Wenken voor automobilisten langs waterwegen'. In 1938 werd hij wegens zijn grote verdiensten benoemd tot erevoorzitter van de Boskoopse Reddingsbrigade.

'De Hooge Veluwe'

Struve was vooral toch tuinarchitect. Hij raakte betrokken bij een commissie die begin jaren dertig streefde naar de totstandkoming van een nationaal park. De vooraanstaande Boskoop-promotor Jan Henri van Straaten van Nes had in 1931 het al eerder gelanceerde idee van zo'n nationaal park nieuw leven ingeblazen. In een nationaal park zag Van Straaten van Nes mooie afzetmogelijkheden voor Boskoopse kwekers, die in die jaren van economische malaise met een enorme overproductie zaten. In diezelfde periode deed het echtpaar Kröller-Müller, eigenaar van 'De Hooge Veluwe' en bewoner van het daargelegen jachtslot 'St. Hubertus', pogingen om van zijn landgoed zo'n nationaal park te maken. Door de economische crisis waren de Kröller-Müllers in financiële moeilijkheden geraakt. Inmiddels was een 'Commissie voor de

stichting van een Nationaal Park' opgericht, waarin Van Straaten van Nes zitting had. Hij vroeg Harry Struve ook lid te worden. Diverse stukken grond in Nederland werden beoordeeld, maar over 'De Hooge Veluwe' was het enthousiasme het grootst. Het lukte Van Straaten van Nes een groot aantal planten te poten op het landgoed van de Kröller-Müllers, in de hoop dat dit als voorbeeld zou gaan dienen. In de zomer van 1933 reden twaalf autobussen met Boskoopse kwekers naar 'De Hooge Veluwe' om een en ander te bezichtigen, maar de verdere ontwikkeling van het privélandgoed tot Nationaal Park ging buiten Boskoop en Van Straaten van Nes om: in 1935 nam een door de Staat gefinancierde Stichting 'De Hooge Veluwe' over en was het Nationaal Park een feit.

De ervaringen van Struve als lid van de 'Commissie voor de stichting van een Nationaal Park' en zijn bezoeken aan gebieden met Nederlands natuurschoon zouden voor Boskoop belangrijke gevolgen hebben, in het bijzonder voor de *Groote Bloemententoonstelling* die van 10 tot en met 24 april 1935 in het jonge Flora-gebouw aan de Parklaan werd gehouden. Al vanaf het begin was Harry Struve betrokken geweest bij de ontwikkeling van 'Flora': in 1931 was hij lid geworden van een commissie die de oprichting van een vennootschap en de bouw van het tentoonstellingspaviljoen als doel had. Later was hij één van de commissarissen van het gebouw, ontworpen door architect Landman. Het was Struve die een eerste idee leverde voor een park naast 'Flora'. Uiteindelijk was het Landman die een definitief ontwerp maakte, dat later gecombineerd met een rozenplan van de Rozencommissie leidde tot het 'Rosarium'. Het pas gebouwde 'Flora' zou spectaculair worden ingewijd met een bloemententoonstelling, die de

legendarische, zo succesvolle exposities van 1911 en 1913 diende te overtreffen. Van Straaten van Nes, voorzitter van de tentoonstellingscommissie, diende een ontwerp voor het evenement in, maar dit werd op een ledenvergadering volledig afgekeurd. Vervolgens leverde Harry Struve een ontwerp waar lijn en stijl in zat en dat door de leden werd geprezen. Het was iets geheel nieuws: er zou een bos worden aangelegd met onderbeplanting van Boskoopse planten. Daarmee zou het een tentoonstelling worden die 'natuurlijk' leek, en niet een kunstmatige expositie. Grondgedachte van Struve voor dit plan was zijn opvatting dat Boskoopse producten voor veel meer gebruikt konden worden dan voor de geijkte verfraaiing van stadstuin-tjes, stedelijke parken, begraafplaatsen en wat dies meer zij. In de toenmalige crisistijd kon dit volgens Struve een belangrijke impuls voor binnenlandse verkoop zijn. Zijn betrokkenheid bij de 'Commissie voor de stichting van een Nationaal Park' had tot dit inzicht geleid. 'Door den heer Struve is een zeer mooi plan ontworpen, dat aan de pers getoond werd', schreef het *Boskoopse Nieuws- & Advertentieblad* op 12 december 1934, 'en allen waren vol lof over dit ontwerp, wat niet alleen mooi maar zeer practisch zal blijken [...]'. Harry Struve omschreef zijn ontwerp op een persconferentie, gehouden vlak voor de opening van de tentoonstelling, als volgt: 'Een slotheer heeft vanuit zijn woonkamer over een schitterend rosarium geheel in oranjtint gehouden, door de klimroos "Prinses van Oranje", een onbegrensd vergezicht door een bosch van oude den-nen, dat omgeven en begrensd wordt door jongere boschaanleg. Een van zijn ondergeschikten woont aan den rand van het bosch in een pittoreske, met rieten dak bedekte kleine woning, die geheel in stijl met het omringende, op een terp gebouwd is. Een in rustige stemming

Het huisje van de ondergeschikte van de kasteelheer – Heer-zicht – aan de rand van het park dat de bloemententoonstelling in 1935 vormde. Op de achtergrond het dak van de tent die speciaal voor deze tentoonstelling werd gebouwd. In het huisje konden de bezoekers koffie krijgen voor een kwartje en werden zij opgeroepen de viering van moederdag te gedenken.

gehouden boschvijver met rustieke brug geeft een gepaste overgang in het aangebrachte panorama. Het eenigermate geaccidenteerde terrein leent zich bij uitstek goed voor een onderbeplanting van onze producten, ook omdat op meerdere punten de wandelaar door rustieke banken genoodigd wordt zich te verpozen en elk dezer punten mooie uitzichten biedt. Onder het groene dak van de dennen zijn nu de Boskoopse producten aangebracht.' (*Boskoopse Nieuws- & Advertentieblad*, 10-4-1935).

Harry Struve was dé architect en leider van de grote Bloemententoonstelling 1935 geworden. Deze ontwikkeling was een pijl in het hart van Van Straaten van Nes, die een enorme reputatie in Boskoop had, een status waaraan hij overigens zelf ijverig gebouwd had. Als Jan van Nes had hij ooit de naam van zijn moeder er als tweede naam bijgekocht. Hij genoot van zijn uitgesproken notabele positie in het dorp, was actief én prominent aanwezig bij tal van officiële gelegenheden, was initiator van het befaamde – maar onhandig grote – *Album van Boskoop* uit 1924, en onderhield goede, persoonlijke contacten met het Oranjestraat. Volgens overlevering zou hij zich in het buitenland wel gepresenteerd hebben als 'de burgemeester van Boskoop'. Hij gedroeg zich als een grand seigneur en trok bijvoorbeeld altijd witte handschoenen aan voor hij in zijn auto stapte. Van Straaten van Nes bewoonde de markante villa waar thans de familie Middelhoop woont, Burgemeester Colijnstraat 80, toen nog met een grote zijtuin aan de linkerkant, die later gescheiden is van het

huis en bebouwd werd. In die tuin werden concerten gegeven, iets wat overigens ook in de tuin van de familie Struve gebeurde. Zo gaf Harmonie Excelsior daar op 1 juli 1930 een mars- en walsconcert. Al met al was Van Straaten van Nes een man met een in zijn ogen onaantastbare positie. En nu overkwam het hem dat hij voorbij werd gestreefd door een ander, die nota bene een hoofdrol zou gaan spelen bij de zo belangrijke eerste tentoonstelling in het Flora-gebouw! Van Straaten van Nes was gegriefd en kon het niet nalaten zich hinderlijk te bemoeien met de plannen voor de tentoonstelling en de uitvoering daarvan. Zijn optreden, waarmee hij trachtte alle aandacht naar zich toe te trekken, leidde tot fikse confrontaties met Harry Struve.

Sprookje

Het scheelde maar weinig, of de tentoonstelling was uiteindelijk in een tragedie geëindigd, en dat niet door het geharrewar tussen Van Straaten van Nes en Struve: een hevige storm bracht ernstige schade toe aan de naast Flora gebouwde tentoonstellingtent. Aan de oostkant was het dakzeil geheel aan flarden gescheurd. Burgemeester Verkerk en Harry Struve togen naar Den Haag om daar te pleiten voor de inzet van militairen. Die arriveerden 's middags in enkele autobussen en gingen, samen met vele Boskoopers die zich daarvoor vrijwillig hadden aangemeld, aan de slag met herstelwerkzaamheden. Daarna konden de inzenders hun bloeiende planten, die zij tijdens de storm hadden geëvacueerd, weer opstellen. Net als bij eerdere

tentoonstellingen kwam ook nu koninklijk bezoek de Boskoopse producten bewonderen. Het was Struve die een enthousiaste koningin Wilhelmina bij haar bezoek aan Boskoop op de tentoonstelling rondleidde. Ze zweeg gedurende de hele rondleiding, maar bij het afscheid zei ze: 'Mijnheer Struve, het is een sprookje'. Nog datzelfde jaar werd Harry Struve tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau benoemd, vanwege zijn inzet voor het redden van drenkelingen, in het bijzonder van mensen in te water geraakte auto's, en om zijn grote verdiensten voor de *Groote Bloemententoonstelling*. Kort daarna werd ook Van Straaten van Nes grootscheeps om zijn verdiensten gehuldigd. Sans rancune sprak Harry Struve als lid van het huldigungscomité Van Straaten van Nes' gehandicapte dochter Betsy toe en bood haar een boeket anjelieren aan. Later verzoenden de twee talentvolle Boskoopers zich. Dat was in 1937, toen Van Straaten van Nes de leiding van een nieuwe tentoonstelling kreeg toegevoegd. Die werd ongeveer zo opgezet als die van 1935 en Van Straaten van Nes zag in dat hij niet buiten advies van Harry Struve kon. Hij accepteerde dat Struve correcties in zijn plan aanbracht. Het jaar 1937 bracht een eervolle taak voor Harry Struve. Op 7 januari zou het huwelijk plaatsvinden van prinses Juliana en Bernhard van Lippe-Biesterfeld. Twee vooraanstaande Boskoopse kwekers – wie dat waren is helaas niet bekend – opperden burgemeester Verkerk het plan een Boskoopse cadeau voor het bruidspaar te bedenken. Na enige beraadslagingen ontstond de gedachte om enkele ruimten

Vrijwilligsters zijn in het gemeentehuis bezig met het uithalen van sinaasappels voor de versiering ter gelegenheid van het huwelijk van prinses Juliana en Bernhard. Uiterst links staat Harry Struve. Tussen de staande dames zijn te herkennen: mevrouw Verkerk (derde van links), met rechts naast haar mevrouw Struve, haar dochter Betsy en Greta Schouten. Aan de rechertafel zit juffrouw Kruiswijk en aan de linkertafel zit, rechts vooraan, Hyba Wijman. De andere dames en heer zijn onbekend.

binnen Paleis Noordeinde met Boskoopse producten te versieren. Dit plan werd voorgelegd aan koningin Wilhelmina, die zich verder persoonlijk met de uitwerking van het initiatief bemoeide. Harry Struve werd secretaris van het Hoofdcmité 'Paleisversiering', naast voorzitter burgemeester Verkerk en secretaris C. Plaatsman, directeur van de Rotterdamse Bank aan de Zijde. De gezamenlijke kwekers van Boskoop ondersteunden het plan. Het was Struve die de versiering ontwierp en op het idee kwam 'Appeltjes van Oranje' als thema te kiezen. Daartoe moesten ettelijke sinaasappels worden uitgehold, waarna de opengemaakte schil met daarin een lampje kon dienen als verlichting. Ter voorbereiding zaten het echtpaar Struve, mevrouw Verkerk en anderen dagenlang op het gemeentehuis sinaasappels te bewerken. Iedere avond trok Struve in zijn oudste plunje met vijf knechten in zijn Morris naar Den Haag, om een feestelijke metamorfose te verzorgen van de trappenhal, de grote salon van het paleis en het balkon. Dat kon alleen 's avonds en 's nachts gebeuren, want Juliana en Bernhard mochten nergens van weten. Toch mislukte het verrassingseffect, want op een avond kwamen ze onverwacht rond elf uur binnen. Na een uiting van verbazing – 'Wat is er hiér aan de hand?' – werd Harry Struve aan hen voorgesteld. Zowel Wilhelmina als Juliana en Bernhard waren geestdriftig over de versieringen. Zij stuurden een telegram naar burgemeester Verkerk, dat werd afgedrukt in het *Boskoopse Nieuws- & Advertentieblad* van 9 januari 1937. De koninklijke lieden spraken over 'de zoo smaakvolle en kunstzinnige versiering, waarin wij zoo dikwijls en met zooveel genoegen vertoeven'. Het was een triomf voor Harry Struve, die bij het presenteren en uitvoeren van zijn versieringsplan nogal wat tegenstanders op zijn pad had gevonden. Toen zijn werk een groot succes bleek, haalden de meesten bakzeil. 'Struve had practisch de meesten van ons tegen', zei er één in de Boskoopse krant van 16 januari 1937, 'maar wij moeten er nu respect voor hebben, dat hij doorzette en hulde aan hem en zijn medewerkers.' Om de inwoners van Boskoop een idee te geven van wat er op Noordeinde was gemaakt, werd het gemeentehuis op eenzelfde wijze, maar natuurlijk veel kleinschaliger, ingericht. De kosten van het Paleis Noordeinde-project bedroegen 1471,96 gulden. Het Paleisversiering-comi-

té had 1474,65 gulden ingezameld en kon dus afsluiten met een batig saldo van 2,69 gulden. Als beloning voor zijn activiteiten ten paleize mocht Struve een 'kunstvoorwerp naar eigen keuze' uitzoeken. Hij koos een gouden horloge ter waarde van 135 gulden en legde daarvoor zelf 35 gulden bij; het geschenk mocht niet meer dan honderd gulden kosten. Struve had inmiddels de status bereikt van een expert op het terrein van exposities. In oktober 1937 versierde hij het gebouw Houtrust in Den Haag, waar een internationale hondententoonstelling gehouden werd. In mei 1939 decoreerde hij de tentoonstellingshal van 'Flora' voor een concours van Harmonie Excelsior.

Evacuées

Harry Struve was zich bewust van zijn standing, maar had tegelijkertijd een sterk sociaal gevoel. In 1937 was hij lid van het Comité van aanbeveling van het Crisis-Comité, dat steun wilde geven aan werklozen. En toen tijdens de eerste oorlogsdagen in 1940 een grote groep inwoners van de Betuwe vanwege de inundaties naar Boskoop kwam, nam ook Struve evacuées in huis. Hij had heel 'eenvoudige mensen' uitgezocht, zou hij later verklaren, mensen die in de haast alleen maar een vogelkooitje en wat klerenhangers hadden meegenomen. De beter gesitueerden konden zichzelf wel redden, meende hij.

Begin 1941 werd Harry Struve ziek. Een opname in het ziekenhuis te Leiden bleek noodzakelijk. Toen hij na enige tijd thuis kwam, schrokken vooral zijn jongste kinderen, die hem in het ziekenhuis niet hadden mogen bezoeken: hun nog betrekkelijk jonge, 57-jarige, vader was van een vrolijke, bruisende man een magere, uitgeteerde gestalte geworden. Niemand, ook zijn vrouw niet, wist toen dat hij in het ziekenhuis te horen had gekregen dat hij leukemie had en niet meer beter kon worden. Op eigen initiatief was hij naar huis gekomen, om er te sterven. Er kwam een verpleegster voor dag en nacht en op zaterdagochtend 15 maart 1941 overleed Harry Struve. De daaropvolgende woensdag vond de begrafenis plaats, niet in Boskoop, maar op de Haagse begraafplaats 'Oud Eik en Duinen', in het familiegraf. Terwijl de lijkstaf de aula werd binnengedragen, speelde het orgel 'Ases Tod' uit Griegs *Peer Gynt*. Maar liefst negen sprekers herdachten de overledene, voor een groot deel heren uit de wereld van de reddingsbrigade. Jan Dijkhuis sprak als vertegenwoordiger van de Bond van plantenhandelaren en namens de Tentoonstellingsvereniging Boskoop. Hij zei onder meer dat Harry Struve aller achtning

Harry Struve bij de door hem ontworpen en aangebrachte versiering in het Haagse paleis Noordeinde, 1937

genoot en memoreerde zijn grote verdiensten voor de tentoonstelling van 1935, waarmee hij iets tot stand had gebracht dat niet voor mogelijk was gehouden. Onder de tonen van Händels 'Largo' werd de kist uitgedragen. Kort daarop stonden naast de familie tal van 'bekende Boskoopers' aan de groeve, zoals J. Dijkhuis, J. Zwartendijk, W.C. van Kleef, H.G. Dekens en W. Kruiswijk. Zij vertegenwoordigden de diverse organen waaraan Struve zijn krachten had gewijd. Zijn kinderen waren intens verdrietig en eenzaam in hun rouw; zoals zo vaak toen werd nergens over gepraat. Annie Struve, melancholisch van aanleg, heeft de dood van haar man niet goed kunnen verwerken en verviel in buien van zwaarvoedigheid en apathie. Zij stierf in november 1949.

Na de dood van Harry Struve functioneerde Cor van Wilgen als bedrijfsleider van de firma, tot 1949, toen de zaak werd opgeheven. Er werd bomenboelhuis gehouden in Café Stolker aan het Reijerskoop en daarmee werd de firma Harry Struve, v/h Ottolander & Hooftman, geschiedenis. ♣

Bronnen

Voor dit artikel werd gebruik gemaakt van:

- interviews met mevrouw I. de Soet-Struve
- A. Vuyk, *Boskoop Vijf eeuwen boomkwekerij*, Boskoop, 1966
- artikelen en berichten in het *Boskoopse Nieuws- & Advertentieblad*, 1911-1941.

